

פסוק כ"ד:

אוצר החכמה

ויקח יהושע את עכן בן זרח, עיין ברד"ק שכתב, סמך אותו לאבי אביו לקצר כי זרח היה ראש משפחה. ויש לעיין מדוע בחר הנביא לקצר דווקא כאן ואילו לעיל בפסוק א' ובפסוק י"ח האריך וכתב את יחוסו המלא. ויתכן ליישב שקיצר דווקא כאן משום המדרש רבה במדבר פרשה כ"ג אות ו' שכתוב שם ויציקום לפני ה'. מהו ויציקום שחבטן לפני המקום ואמר יהושע לפני הקב"ה רבש"ע בשביל אלו כעסת על בניך הרי הם נתונים לפניך. "מיד" ויקח יהושע את עכן בן זרח ואת הכסף ואת לשון הזהב ואת בניו ואת בנותיו כדי לרדותן ואת שורו ואת חמורו ואת צאנו וכו'. ויתכן שהוצרך יהושע להזדרז בזה כדי שלא יעכבוהו בני יהודה שרצו למנוע את עונשו של עכן שהיה מבני שבטם ואולי לכן קיצר הפסוק כאן ביחוסו של עכן שבא כאילו לרמוז לך שאין לו זמן להאריך ולספר את כל היחוס של עכן, אלא צריך לענוש את עכן מיד. [ויתכן שזהו גם המקור למדרש שאומר שיהושע לקח את עכן "מיד" וזהו כהנ"ל שנזדרז מאד בעונשו של עכן].

[ויתכן לבאר ע"פ מה שהבאתי לעיל בפסוק א' בדיבור ויקח עכן בן כרמי שברש"י בחומש בראשית פרק ל"ח פסוק ל' כתוב, ארבע ידות כתובים כאן כנגד ארבעה חרמים שמעל עכן שיצא ממנו ויש אומרים כנגד ד' דברים שלקח. ויוצא שכבר בלידת זרח רמזה התורה שיש בו תכונה שמושיט את ידו למקום שלא ראוי לו, שבסופו גרם זה שיקח מארבעה חרמים. וא"כ מובן הפסוק כאן שמיחס את עכן כאילו הוא ממש בן זרח שכן מזרח הוא ירש תכונה זו].*

ואת הכסף ואת האדרת ואת לשון הזהב, יש לעיין מדוע כתב הפסוק כ"כ הרבה פעמים "ואת" ועוד יש לעיין מדוע הפך כאן את הסדר, שתמיד כתב את האדרת ראשונה. ויתכן לומר ע"פ מה שכתבתי בדיבור קודם בשם המדרש רבה שיהושע הזדרז ביותר בענישת עכן כדי שלא יעכבוהו בני יהודה ויתכן שבכל דבר שלקח היה צריך התחכמות וזרוז שלא יתפסום בני יהודה ולכן כתב הפסוק "ואת, ואת" שכל דבר שלקח הוא כאילו דבר מחודש ומעשה גדול. ויתכן שבכלל זה הזדרז יהושע לקחת את הכסף בראשונה כדי שלא יחמדנו מי מבני ישראל לעצמו ואח"כ נזדרז לקחת את

הרחב דברים

* ויקח עכן בן זרח, עיין בגמ' סנהדרין מ"ד ע"ב וכתוב ובני זרח זמרי ואיתן והימן וכלכל ודרדע כולם חמשה, מאי כולם חמשה, כולן חמשה הן לעוה"ב כתיב זמרי וכתוב עכן, כתב רש"י, הכא קחשיב לבני זרח ולא כתיב עכן וביהושע ז' כתיב ויקח יהושע את עכן בן זרח אלמא בריה הוא, ועיין במהרש"א שם שהקשה, שודאי עכן לא היה בנו של זרח, אלא בן בנו, וא"כ קשה מדוע היה צריך ליחסו ביחד עם בני זרח. ונראה ליישב עפ"י רש"י בדברי הימים א' פרק ב'. שכתב שגם איתן והימן לא היו ממש בני זרח אלא הם היו חכמים בזמן שלמה. וצריך להגיד שמיחסם ע"ש זרח משום שבזכותו הגיעו לחכמה. וא"כ הוקשה לגמ' שהיה לפסוק לייחס גם את עכן בשם בן זרח שהרי בגללו הגיע למה שהגיע, וכמו שיחסו הפסוק כאן בשם עכן בן זרח וכמו שביארתי שהתורה רמזה על מעשי עכן כבר בלידת זרח. משום שהם נבעו מכח זרח וא"כ בעל כרחך הבינה הגמ' שהפסוק בדברי הימים קורא לעכן בשם זמרי, ולכן שואלת הגמ' מדוע קוראים לו כאן עכן ושם זמרי.